

HTML GRUNDKURS

©Copyright
Mahmud Al Hakim
<http://www.dynamicos.se>
mahmud@dynamicos.se
<http://www.webbacademy.se>

HTML HYPERTEXT MARKUP LANGUAGE

- **HTML är ett märkspråk/taggspråk** (sidbeskrivningsspråk) baserat på SGML, *Standard Generalized Markup Language* (Tips: <http://sv.wikipedia.org/wiki/SGML>).
- **HTML är plattformsoberoende:** Oberoende av dator och Operativsystem (Windows, Mac, Unix/Linux etc.).
- **W3C** (World Wide Web Consortium) www.w3.org är organisationen som bestämmer utvecklingen av HTML.
- Den senaste standarden kallas HTML 4 (4.01)
- HTML används för att bygga upp webbsidor genom att skriva märken (koder), vilka kallas **taggar**.
- XHTML: en kombination av HTML och XML (mer om detta senare)

2

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamicos.se och www.webbacademy.se

SKAPA OCH SPARA HTML-DOKUMENT (EN WEBBSIDA)

- **Filtillägg:** .htm eller .html (t.ex. sida.html)
- **Filformat:** Textdokument eller HTML
- **Tips:** Använd alltid gemener (små bokstäver) i filnamn. Detta är extra viktigt i Unix/Linux system då sådana är skiftlägeskänsliga.
- Använd endast (a-z) och (0-9) i filnamnet
- Bindestreck (-) och Understreck (_) är Okej!
- Välj logiska namn d.v.s. lättare att komma ihåg.
- **Tips!** Inga blanktecken eller specialtecken (t.ex. å,ä,ö,!,@) i **filnamn** som publiceras på Internet. Många servrar har problem med att hantera dessa!

3

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamicos.se och www.webbacademy.se

HTML TAGGAR

- **Starttagg**
  - Visar var taggen börjar.
  - Skrivs inom tecknen mindre än (<) och större än (>)
  - Exempel <html>
- **Sluttagg**
  - Visar var taggen slutar.
  - Skrivs inom tecknen (</) mindre än, snedstreck och (>) större än
  - Exempel </html>
- **OBS!** Det är inte alla starttaggar som har en sluttagg. Exempel <br> och <img>
- Här finns listor på alla HTML-taggar
<http://www.w3schools.com/tags/>
<http://www.tiger.se/dok/html4.html>

4

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamicos.se och www.webbacademy.se

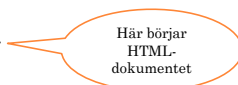

GRUNDTAGGAR FÖR EN WEBBSIDA

1. <html>
2. <head>
3. <title>
4. <body>

5

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamicos.se och www.webbacademy.se

<HTML>

- Berättar för webbläsaren var dokumentet börjar och slutar
- <html>
-
-
-
- </html>
- http://www.w3schools.com/tags/tag_html.asp

6

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamicos.se och www.webbacademy.se

<HEAD>

- Den del som skickas först till webbläsaren.
- I head skickas viktig information om innehållet som bildar själva sidan.
- Huvudet kan innehålla följande taggar:
  - **title**
  - **meta** (anger info. om dokumentet t.ex. teckenkodning)
  - **style** (behandlas i CSS)
  - **link** (behandlas i CSS)
  - **script** (behandlas i JavaScript)

http://www.w3schools.com/tags/tag_head.asp

7

<TITLE>

- Den enda taggen i <head> som visas för besökare
- Besökare kommer att se sidans titel i:
  1. Webbfontrets namnlist (titelrad)
  2. Bokmärkestext
  3. Historiklista
- De flesta söktjänster (sökmotorer) indexerar titel-taggen och visar denna vid sökningar.
- Tips! Använd beskrivande titlar.

`<title>Välkommen till Webdev Academy</title>`

Välkommen till Webdev Academy
webdevacademy.com/
Webdev Academy - The Swedish Web Development Academy - Vi erbjuder kursutgåvan för kursen. Innehåller Joomla! CMS, Drupal, PHP, HTML ...
Du har besökt den här sidan 6 gånger. Sidan besöktes senast: 2012-02-06

8

<BODY>

- Här läggs webbsidans innehåll som visas för besökare i webbläsarfönstret.
- Exempel på innehåll är:
  - Text
  - Listor
  - Bilder
  - Tabeller

http://www.w3schools.com/tags/tag_body.asp

9

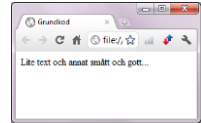
WEBBSIDANS GRUNDSTRUKTUR (GRUNKOD)

```
<html>

  <head>
    <title>Grundkod</title>
  </head>

  <body>
    Lite text och annat smått och gott...
  </body>

</html>
```


10

TITTA PÅ WEBBSIDANS HTML-KOD I WEBBLÄSAREN

- Metod 1:
  - Högerklicka på sidan →
Välj Visa Källa/Källkod/Sidkälla (Source)
- Metod 2:
  - Klicka på Visa (View) i menyraden →
välj Källa/Källkod(Source)
- Metod 3:
  - Inspektera med Firebug (obs! Endast Firefox)

11

RADBRYTNING

- Webbläsare ignorerar radbrytningar som görs med tangenten Retur (Enter).
-
 Har ingen sluttagg
- Exempel

```
<body>
För radbrytning <br> använd
radbrytningstaggen!
</body>
```

Tips!

 betyder Break
(Byt Rad)

12

RUBRIKER <HX> </HX>

- En rubrik kan snabbt ge läsaren ett hum om vad texten innehåller.
- Rubriker indexeras av söktjänsterna och har större vikt än övrig text. Detta är extra viktigt att tänka på när du gör dina webbsidor.
- H står för Heading (rubrik på Engelska)
- Det finns sex nivåer för rubriker.
- <h1> är den största </h1>
- <h6> är den minsta </h6>
- Rubriker får automatiska radbrytningar.

13

RUBRIKER - EXEMPEL

```
<h1>Rubrik 1</h1>
<h2>Rubrik 2</h2>
<h3>Rubrik 3</h3>
<h4>Rubrik 4</h4>
<h5>Rubrik 5</h5>
<h6>Rubrik 6</h6>
```


14

<BLOCKQUOTE> </BLOCKQUOTE>

- Blockquote skapar ett stycke med indragna kanter
- Används vid längre citat.

```
<body>
```

Här ser du hur taggen blockquote behandlar text.

```
<blockquote> Så här ser stycket ut. Det syns tydligt att det är ett avsnitt som skiljer sig från övrig text. Mycket användbar tagg när du t.ex. Vill citera text.
```

```
</blockquote>
```

Här är blockquote avslutad.

```
</body>
```

15

Fysiska taggar: bestämmer textens utseende

- ger fet stil
- <i> ger kursiv stil</i>
- <big> Visar texten i större storlek</big>
- <small> Visar texten i mindre storlek</small>
- ~~texten blir genomstruken~~ eller <s></s>
- ^{Höjer upp texten}
- _{Sänker ner texten}
- <u> Understruken text</u> (bör inte användas!)
- Tips
  - http://www.w3schools.com/tags/tag_font_style.asp
  - http://www.w3schools.com/tags/tag_sup.asp
- Övning: Skriv följande text i HTML

Jag bor i en 30m² villa lägenhet.
Vattnets formel är H_2O

16

LOGISKA TAGGAR

- Logiska taggar anger avsikten med texten (textens struktur)
- Logiska taggar ger stor hjälp till söktjänster och webbläsare för synskadade personer (skärmläsare).
- för betoning av text dvs. viktig (Används numera istället för <i>)
- Starkt betonad text dvs. Mycket viktig (Används numera istället för <b>)
- Läs mer här
- http://www.w3schools.com/tags/tag_phrase_elements.asp

17

HTML-KOMMENTARER

- Kommentarer syns inte när sidan visas i en webbläsare.
- Använd kommentarer för att förklara din kod.
- Kommentarer underlättar grupparbete.
- Ibland behöver du "bortkommentera" text eller kod istället för att "ta bort".
- Exempel:
<!-- En enkelradig kommentar -->
<!-- En kommentar som fortsätter på flera rader innan den är slut. -->
http://www.w3schools.com/tags/tag_comment.asp

18

ATTRIBUT

- Till en del taggar finns s.k. attribut som ger ytterligare information om vad den förväntas prestera
- Till attribut kopplas ett värde som sätts inom citationstecken, **attribut="värde"**
- Är det flera attribut skrivs de efter varandra med blanksteg mellan

19

ATTRIBUT – EXEMPEL

OBS: Fr.o.m. HTML 4.0 rekommenderar W3C att man använder stilmallar (CSS) istället för attribut när det gäller presentation (utseende).
Mer om detta senare under kursen.

20

TECKENSNIITT

- Sans seriffer (bokstäver utan klackar) är lättare att läsa på skärm. Ex. Arial och Verdana.
- Verdana är gjort speciellt för läsning på datorskärm.
- Standardteckensnittet i de flesta webbläsare är Times New Roman!
- Tänk på att teckensnitt kan se olika ut på olika plattformar (System och Webbläsare)!
- ÖVNING: Leta efter standardinställningen för Teckensnitt i din webbläsare.
- Websäkra Teckensnitt:
Common fonts to all versions of Windows & Mac equivalents
<http://www.ampsoft.net/webdesign-1/WindowsMacFonts.html>

21

WEBSÄKRA TECKENSNIITT

Arial Black, Arial Black, Gadget, sans-serif
Comic Sans MS, Comic Sans MS ⁵ , cursive
Courier New, Courier New, Courier ⁶ , monospace
Georgia ⁴ , Georgia, serif
Impact, Impact ⁶ , Charcoal ⁶ , sans-serif
Lucida Console, Monaco ⁵ , monospace
Lucida Sans Unicode, Lucida Grande, sans-serif
Palatino Linotype, Book Antiqua ³ , Palatino ⁶ , serif
Tahoma, Geneva, sans-serif
Times New Roman, Times, serif
Trebuchet MS ¹ , Helvetica, sans-serif
Verdana, Verdana, Geneva, sans-serif
Symbol, Symbol ² , Symbol ²
Webdings ² , Webdings ²
Wingdings ² , Zapf Dingbats
MS Sans Serif ⁴ , Geneva, sans-serif
MS Serif ⁴ , New York ⁵ , serif

OBS!
Undvik Symbol,
Webdings och
Wingdings!

22

<FONT></FONT>

- FONT ger möjlighet att ändra teckensnitt, teckenstorlek och teckenfärg med hjälp av attributen: **face**, **size** och **color**.

Exempel:

```
<html>
<head><title>Teckensnitt</title></head>
<body>
Med taggen FONT kan du ändra till ett
<font face= "Verdana"> annat teckensnitt. Efter
sluttaggen </font> återgår texten till
standardinställningen i din webbläsare.
</body>
</html>
```

23

TECKENSTORLEK

- FONT har 7 storlekar på teckensnitten.

```
<font size="1">Storlek 1</font><br>
<font size="2">Storlek 2</font><br>
<font size="3">Storlek 3</font><br>
<font size="4">Storlek 4</font><br>
<font size="5">Storlek 5</font><br>
<font size="6">Storlek 6</font><br>
<font size="7">Storlek 7</font><br>
```

Storlek 1
Storlek 2
Storlek 3
Storlek 4
Storlek 5
Storlek 6
Storlek 7

24

MER OM TECKENSnitt

- `<font size="+2">`
Större storlek fram till sluttaggen.
- `<font size="-1">`
Mindre storlek fram till sluttaggen.
- OBS!
Du kan inte få mindre än 1 eller större än 7 i standard HTML!
- Alternativa teckensnitt
`<font face="Verdana, Geneva, sans-serif" >`

Relativ teckenstorlek

25

FÄRGER

- Bildbehandlingsprogram använder oftast RGB-Systemet (Red-Green-Blue)
- Färgkodningen i HTML sker enligt det **Hexadecimala** talsystemet.
- Några exempel:
  - Vitt R=255 G=255 B=255 #FFFFFF
  - Svart R=0 G=0 B=0 #000000
  - Rött R=255 G=0 B=0 #FF0000
  - Blått R=0 G=0 B=255 #0000FF
- http://www.w3schools.com/html/html_colors.asp

26

NAMNGIVNA FÄRGER

- Det finns 17 namngivna färger enligt W3C-standard.
- Dessa är: aqua, black, blue, fuchsia, gray, green, lime, maroon, navy, olive, purple, red, silver, teal, white, och yellow.
- Webbläsarna klarar av att visa 147 namngivna färger:
- En komplett lista över färgerna finns här:
http://www.w3schools.com/html/html_colornames.asp
- Tips! Color Picker och Color Schemer
- <http://www.colorpicker.com/>
- <http://www.colorschemer.com/online.html>

27

ÖVNING – ÄNDRA FÄRGER M.H.A. ATTRIBUT

```
<html>
<head>
  <title>Färgglad webbsida</title>
</head>
<body bgcolor="red" text="blue">
  Röd bakgrundsfärg och lite text i blått
  <font color="#008000">
    och text i en annan färg
  </font>
</body>
</html>
```

28

STYCKE <P> </P>

- `<p>` `</p>` ger ett stycke med radbrytning.
- Justering anges med attributet **align** som har följande värden:
  - left
  - center
  - Right
  - justify (marginaljustera).
- **Viktig!**
Webbläsare ignorerar blanksteg och tabbar.
- För t.ex. indrag av första raden använd koden ** ** (non-breaking space)

Kom ihåg!

är teckenkodningen för ett blanksteg.

29

LOREM IPSUM

- Lorem ipsum används som exempeltext för att visa hur till exempel ett dokument kommer att se ut när väl den riktiga texten är på plats.

Källa
http://sv.wikipedia.org/wiki/Lorem_ipsum

30

INFOGA EN LINJE MED <HR>

- **<hr>** infogar en horisontell linje
- **<hr>** har ingen sluttagg
- Har fyra attribut
  - **align**: left, right, center (standard)
  - **size**: anger tjockleken mätt i pixlar.
  - **width**: anger hur lång linjen ska vara antingen i pixlar eller procent.
  - **noshade**: ingen skuggeffekt. Har inget värde
  - I IE kan du också färglägga linjen med attributet **color**
- Exempel
<hr align="left" size="20" noshade width="50%">

Använd % för att anpassa linjen efter fönstrets storlek

31

PLACERING – <CENTER> OCH <DIV>

- **<center>** centrerar allt **</center>**
- **<div>** skapar en "division" d.v.s. en sektion eller ett block. **</div>**
- **div**-taggen ger utökad kontroll över placering tack vare attributet **align**
- Exempel:
<div align="right">
Här kommer blocket att placeras till höger**</div>**
<div align="center">
Här kommer blocket att centreras**</div>**
- **Tips!** **<center>** och **align** är föråldrade (mer om detta senare)

32

DOKUMENTTYPER <!DOCTYPE>

- Dokumenttypen beskriver vilken HTML-standard som används i dokumentet.
- Det finns tre dokumenttyper till HTML 4.01
  1. **HTML 4.01 strict** : Senaste och aktuella taggar
  2. **HTML 4.01 Transitional** : Bakåtkompatibel
  3. **HTML 4.01 Frameset** : Används enbart med ramar.
- Dokumenttypen anges med hjälp av taggen **<!DOCTYPE>** som placeras högst upp i ett HTML-dokument.
- **Tips:** DTD Document Type Definition
http://en.wikipedia.org/wiki/Document_Type_Definition
- <http://www.w3.org/QA/2002/04/valid-dtd-list.html>
- http://www.w3schools.com/tags/tag_doctype.asp

33

FÖRÅLDRADE TAGGAR (DEPRECATED)

- Kallas även " **Nedskrivna element**".
- Med föråldrade taggar menar man taggar som har ersatts med nya i XHTML, HTML5 och CSS.
- Dessa taggar "kanske" försvinner helt i nästa rekommendation.
- Alla föråldrade taggar fungerar i "HTML Transitional".
- Exempel : **<font>** som används för att ange teckensnitt, teckenstorlek och teckenfärg är föråldrad!
- Gör en lista över alla föråldrade taggar!
Tips: Titta på www.w3schools.com/tags
- **OBS!** Det finns även många **föråldrade attribut** t.ex. **align**!

34

LISTOR

- Använd listor för att göra texten mer lättläst.
- Visa alltid viktig information i listor.
- Det finns fem taggar som gör listor:
  - **<MENU>**
  - **<DIR>** } Ska helst inte användas (föråldrade)
  - **<UL>**
  - **<OL>**
  - **<DL>**

35

PUNKTLISTOR <UL> </UL>

- **UL** står för **Unordered List**
- Används för att t.ex. räkna upp fakta som inte har någon speciell ordningsföljd.
- Varje listelement märks med taggen **<li>** (List Item)
- Listtaggen har attributet **type** som har följande värden:
  - **disc**: ger en rund, fylld cirkel.
  - **circle**: ger en tom cirkel.
  - **square**: ger en fyrkant, antingen fylld eller tom beroende på webbläsare

36

ÖVNING: <UL>

```
<html><head>
  <title>En punktlista</title>
</head>
<body>
  <ul type="circle">
    <li>hus</li>
    <li>lägenhet</li>
    <li type="square">villa</li>
  </ul>
</body>
</html>
```

Testa
disc
och
square

37

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamics.se och www.webbdokumentry.com

NUMRERADE LISTOR <OL> </OL>

- OL står för Ordered List
- Används för att visa listelementen i inbördes ordning.
- Varje listelement märks med taggen
- Attributet **type** har följande värden:
  - type= "1" Siffror 1 2 3 osv.
  - type= "A" Versaler A B C osv.
  - type= "a" Gemener a b c osv.
  - type= "i" Romerska siffror (små) i i iii osv.
  - type= "I" Romerska siffror (stora) I II III osv.
- Med attributet **start** kan du bestämma varifrån uppräkningsen ska börja.

38

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamics.se och www.webbdokumentry.com

ÖVNING: <OL>

```
<html><head>
  <title>en ordnad lista</title>
</head><body>
  <ol type="a">
    <li>första</li>
    <li>andra</li>
    <li>tredje</li>
  </ol>
</body>
</html>
```

Testa
1, i, I, A
Testa
start = "5"

39

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamics.se och www.webbdokumentry.com

DEFINITIONSLISTA <DL> </DL>

- Används för t.ex. ordlistor
- Varje listelement märks med taggen <dt> (Definition Term).
- Beskrivningen till ett listelement märks ut med <dd> (Definition Description)
- Exempel

```
<dl>
  <dt>coffee</dt>
  <dd>black hot drink</dd>
  <dt>milk</dt>
  <dd>white cold drink</dd>
</dl>
```

http://www.w3schools.com/tags/tag_dl.asp

40

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamics.se och www.webbdokumentry.com

LÄNKAR

- Genom att använda länkar kan du:
  - Ta dig från ett dokument till ett annat.
  - Hoppa till en annan plats i samma dokument.
- Du kan länka till
  - Dokument (HTML, PDF, WORD-filer m.m.)
  - Bilder
  - Ljud
  - Andra resurser på Internet

41

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamics.se och www.webbdokumentry.com

URL = WEBBADRESS

- URL Uniform Resource Locator
  - Används för att länka till olika resurser på Internet.
  - En URL är en form av resurspekare som märker ut en adress och sättet att kommunicera med den.
  - URL uppfanns 1989 av Tim Berners-Lee i samband med att World Wide Web lanserades.
- http://sv.wikipedia.org/wiki/Uniform_Resource_Locator
○ <http://susning.nu/URL>

42

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim, www.dynamics.se och www.webbdokumentry.com

HUR EN URL ÄR UPPBYGGD

URL består av två delar:

1. Protokoll: metod för att hämta det begärda objektet, t.ex.
  - **http** (HyperText Transfer Protocol; webbsidor)
  - **mailto** (E-post adress)
2. Adress: anger var objektet befinner sig
  - Domännamnet anger adressen till objektet, t.ex. domännamn.se
  - Domännamnet är en översättning av datorns IP adress som varje dator måste ha för att kommunicera med andra datorer. (mer om detta senare)

43

LÄGG IN EN LÄNK MED A-TAGGEN

- A är en förkortning för Anchor (Ankare).
- Har start- och sluttagg
`<a> Länk till en resurs</a>`
- Texten blir automatiskt understruken.
- Muspekaren förvandlas till en hand när du för den över länken.
- Taggen behöver minst ett attribut:
  - **href**: används för att ange en adress för länken
`<a href="URL"> En länk</a>`
  - **name**: används för att ange ett ankare.
`<a name="ANKARE">Ett Ankare</a>`

44

ABSOLUTA OCH RELATIVA URL

- Absolut URL
Här ska hela adressen anges inkl. protokollet
Ex.
`<a href="http://www.w3schools.com">w3schools</a>`
- Relativ URL
Används för att länka till dokument som ligger på samma server. Ex.
`<a href="kontakt.html">Kontakt</a>`

45

TITLE - LÄNKINFORMATION

- Med hjälp av Attributet "Title" kan du visa länkinformation när du för muspekaren över en länkad text.
- Exempel
`
Länk Till Startsidan
`

46

MÅL FÖR LÄNKAR ÖPPNA LÄNKAR I NYA FÖNSTER (FLIKAR)

- Länkar öppnas normalt i samma fönster.
- Du behöver ändra mål för länken (target) om du vill öppna en länk i ett nytt fönster (flik).
- Målet kan du ange med hjälp av attributet "Target" i A-taggen!
- Värdet för att öppna en länkad sida i ett nytt fönster är: "**_blank**"
- Exempel
`
Länk Till Google
`

47

LÄNK TILL ETT NAMNGIVET ANKARE (BOKMÄRKE)

- Med attributet **name** kan man ge ett namngivet ankare.
- Ett ankare markerar en särskild del av ett dokument.
- Mycket användbart i långa dokument.
- Exempel
`Sidans top
...
Gå till sidans topp`
- Tips: Inspektera följande webbplats
<http://www.tiger.se/dok/html4.html>

48

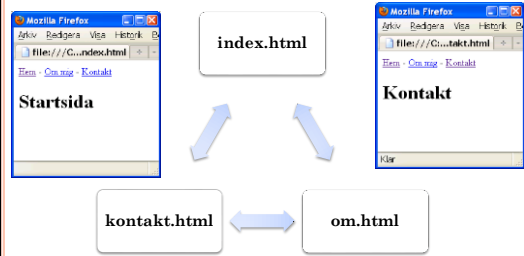
E-POSTLÄNK

- Använd protokollet **mailto** för att skapa e-postlänkar.
- Ex.
`<a href="mailto:info@hakimdata.se">`
Kontakta oss!
`</a>`
- Länken öppnar e-postklienten som är installerad på datorn t.ex. MS Outlook.
- Adressen till mottagaren fylls i automatiskt.
- Tips!
Ämnesrutan fylls i med **?subject=** efter adressen:
Exempel
`<a href="mailto:info@hakimdata.se?subject=Kontakt">` Kontakta oss!`</a>`

http://www.w3schools.com/html/tryit.asp?filename=tryhtml_mailto

49

ÖVNING SKAPA FÖLJANDE WEBBPLATS


```
<a href="index.html">Hem</a> -
<a href="om.html">Om mig</a> -
<a href="kontakt.html">Kontakt</a>
```

50

BILDFORMAT SOM ANVÄNDS PÅ WEBBEN

- JPEG (Joint Photographic Experts Group)
  - Används för fotografier.
  - Upp till 16,8 miljoner färger.
  - <http://sv.wikipedia.org/wiki/JPEG>
- GIF (Graphics Interchange Format)
  - Används för enkla teckningar, logotyper eller fotografier med få färger.
  - Högst 256 färger.
  - Har stöd för animerade bilder.
  - <http://sv.wikipedia.org/wiki/GIF>
- PNG (Portable Network Graphics)
  - Bildformatet som är tänkt att ersätta GIF
  - Upp till 16,8 miljoner färger.
  - Har stöd för en alfakanal för representation av transparens.
  - <http://sv.wikipedia.org/wiki/PNG>

51

VISA BILDER MED <IMG>

- Visa bilder i HTML-dokument med hjälp av `img`-taggen (`img` är förkortning för image = bild)
- `<img>` har ingen sluttagg
- `<img>` har följande attribut:
  - **src** (Source): Här anger man bildens sökväg och filnamn t.ex. "bilder/logo.jpg"
  - **alt**: Anger alternativ text.
  - **width** och **height**: Anger bredd och höjd
  - **border**: Anger ramens tjocklek i pixlar.
  - **align**: Anger bildens placering i förhållande till andra objekt.
  - **hspace** och **vspace**: skapar tomrum runt bilden

52

<IMG> EXEMPEL

```


<p>

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor
incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis
nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.
</p>
```


53

<IMG> ATTRIBUTET ALIGN

```
<p>

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor
incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis
nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.
</p>
```

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua. Ut enim ad minim veniam, quis nostrud exercitation ullamco laboris nisi ut aliquip ex ea commodo consequat.

Testa attributet **align** med värdet **left** (align="left")

54

VISA EN BAKGRUNDSBILD I HTML-DOKUMENT

- Visa en bakgrundsbild i webbläsaren med hjälp av attributet **background** i body-taggen
- Webbläsaren ser till att bilden täcker hela fönstret
- Om bilden är mindre än fönstret upprepas den tills hela fönstret täcks.
- Tänk på läsbarheten!
- Bilder med många färger och mönster gör det väldigt svårt, om inte omöjligt, att läsa texten!

55

BAKGRUNDSBILD - EXEMPEL

```
<body background="bg.jpg">
```


Tips: <http://www.backgroundlabs.com>

56

TABELLER

- Tabeller kan användas för att ordna information i rader och kolumner.
- Tabeller presenterar fakta på ett strukturerat och lättfattligt sätt.
- Tabeller kan också användas vid utformning av webbsidor (layout).
- Tabeller kan även innehålla bilder, knappar, listor och till och med andra tabeller.
- OBS! Tabeller blev standard 1997 i HTML 3.2!

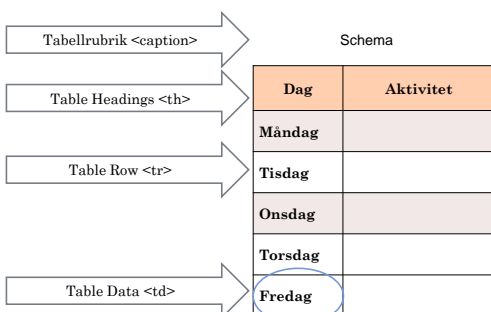
57

TABELLER (RADER, KOLUMNER, CELLER)

- En tabell är uppbyggd av rader och kolumner som bildar ett rutnät
- För att lägga in en tabell skriver man taggen **<table></table>**
- Rader i tabellen får man genom att skriva **<tr></tr>**
- Taggen **<td></td>** skapar celler (som i sin tur bildar kolumner)
  - Tips! Cellernas bredd anpassas efter den bredaste cellen i kolumnen

58

TABELLENS STRUKTUR

59

EN ENKEL HTML-TABELL

```
<table border="1">
<caption>schema</caption>
<tr> <th>dag</th> <th>aktivitet</th>
</tr>
<tr> <td>måndag</td> <td> </td>
</tr>
<tr> <td>tisdag</td> <td> </td>
</tr>
<tr> <td>onsdag</td> <td> </td>
</tr>
<tr> <td>torsdag</td> <td> </td>
</tr>
<tr> <td>fredag</td> <td> </td>
</tr>
</table>
```

http://www.w3schools.com/tags/tag_table.asp

60

TABELLEGENSKAPER

- Kantlinjer bestäms med attributet **BORDER**
<table border="1"> (mäts i pixlar).
- **cellspacing** ändrar avståndet mellan cellerna (standardvärde är 2).
- **cellpadding** ändrar avståndet mellan cellkant och cellinnehåll (standardvärde är 1).
- Exempel:
<table border="1" cellspacing="3" cellpadding="2">

61

TABELLSTORLEK

- Bredd (**WIDTH**) och höjd (**HEIGHT**) anges i pixlar eller procent.
- Celler kan inte ha olika bredder i samma kolumn eller olika höjder på samma rad.
- Det är alltid den bredaste eller högsta cellen som bestämmer hur stora de andra cellerna ska bli.
- Du kan ha olika bredder på olika kolumner och olika höjder på olika rader.
- Exempel:
<table border="1" cellspacing="3" cellpadding="2" width="500">

62

PLACERING AV INNEHÅLLET I EN CELL

- För horisontell placering använd **align**
align: left (standardvärde), center, right
Exempel
<td align="center">måndag</td>
- För vertikal placering använd **valign**
valign: top, middle (standardvärde), bottom
Exempel:
<th valign="top">dag</th>

63

SAMMANFOGA CELLER

- **colspan** sammanfogar två kolumner
Exempel:
<tr><th colspan="2">schema</th></tr>
- **rowspan** sammanfogar två rader
Exempel:
<td rowspan="2">onsdag</td>
- OBS!
Glöm inte att ta bort ev. extra rader eller kolumner!

64

FÄRGLÄGG TABELLER

- Attributet **bgcolor** sätter färg på bakgrunden i hela tabellen, en rad eller i en enskilda cell.

```
<table bgcolor="red">  
<tr bgcolor="green">  
  <td bgcolor="blue">Cell 1</td>  
  <td>Cell 2</td>  
</tr>  
</table>
```

65

ÖVNING- TABELLER

- Skapa följande tabell i HTML

Kontakta oss	
Öppettider	Vardagar 09:00-16:00
Telefon	08-123 456
E-post	info@kontakt.se

66

ÖVNING- TABELLER FACT

```
<table border="1" width="500" bgcolor="#CCFFFF">
  <tr bgcolor="#FFFFCC">
    <td colspan="2" align="center" >Kontakta oss</td>
  </tr>
  <tr>
    <td width="200">Öppettider</td>
    <td>Vardagar 09:00-16:00</td>
  </tr>
  <tr>
    <td width="200">Telefon</td>
    <td>08-123 456</td>
  </tr>
  <tr>
    <td width="200">E-post</td>
    <td>info@kontakt.se</td>
  </tr>
</table>
```

67

RAMAR (FRAMES)

- Med hjälp av ramar kan du visa flera html-sidor i samma fönster (ramdokument).
- frameset-taggen anger en ramuppsättning d.v.s. ett dokument som visar flera ramar.
- <frameset> används istället för <body> på en ramuppsättning.
  - Attributen **cols** och **rows** anger storlek och antal kolumner eller rader i pixlar, % eller * (resten).
- <frame> visar en ram (en html-sida) i en ramuppsättning.
  - Attributet **src** anger sidans URL.
  - Med hjälp av attributet **name** kan du namnge en ram för att t.ex. kunna öppna länkar i ramen.
  - <frame> har ingen sluttagg.

68

EN RAMUPPSÄTTNING - EXEMPEL

```
index.html | right.html | left.html
1 <!-- Filen index.html -->
2 <html>
3 <head>
4 <title>En sida med flera ramar</title>
5 </head>
6 <frameset cols="200,*">
7 <frame src="left.html" name="left" >
8 <frame src="right.html" name="right">
9 </frameset>
10 </html>
```

Obs!
<frameset>
istället för
<body>

69

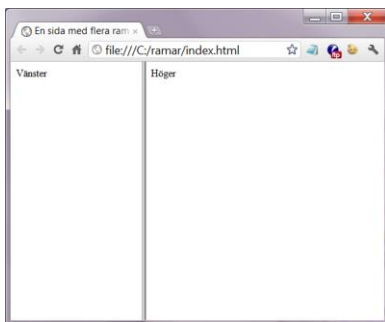
SIDORNA LEFT.HTML OCH RIGHT.HTML

```
index.html | left.html | right.html | kontakt.html | bakgr
1 <!-- Filen left.html -->
2 <html>
3 <head>
4 <title>Den vänstra ramen</title>
5 </head>
6 <body>
7 Vänster
8 </body>
9 </html>

index.html | left.html | right.html | kontakt.html | bakgr
1 <!-- Filen right.html -->
2 <html>
3 <head>
4 <title>Den högra ramen</title>
5 </head>
6 <body>
7 Höger
8 </body>
9 </html>
```

70

RESULTATET - EN SIDA MED FLERA RAMAR

71

ÖPPNA LÄNKAR I RAMAR

Med hjälp av attributet **target** i a-taggen kan du öppna länkar i ramar.

```
index.html | left.html | right.html | kontakt.html | bakgrund.html | om.html |
1 <!-- Filen left.html -->
2 <html>
3 <head>
4 <title>Den vänstra ramen</title>
5 </head>
6 <body>
7 <a href="right.html" target="right">Statsida</a>
8 <br>
9 <a href="om.html" target="right">Om oss</a>
10 <br>
11 <a href="kontakt.html" target="right">Kontakt</a>
12 </body>
13 </html>
```

72

EN MENY TILL VÄNSTER DÄR SIDORNA ÖPPNAS I DEN HÖGRA RAMEN :-)

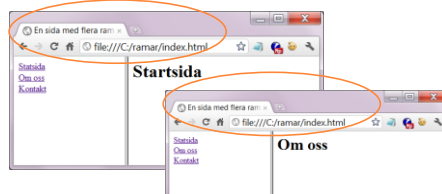

Copyright 2013, Mikael Ad Holm,
www.webbsidemyr.se

73

NACKDELAR MED RAMAR

- Det är alltid ramuppsättningens titel och URL som visas i webbläsaren.
- Svårt att spara som bokmärke/favorit och skriva ut!

74

Tips: läs detta, **To Frame or Not To Frame: That Is The Question**
<http://websitetips.com/articles/html/frames/>

<IFRAME> - INLINE FRAME

- Skapa flytande/inbäddade ramar med <iframe>.
- Iframe-taggen ger möjlighet att skapa ett fönster som visar innehållet från ett annat dokument eller URL, var som helst på en webbsida.
- Följande attribut kan användas i iframe
  - **src**: Anger källans URL.
  - **name**: Används t.ex. som mål (target) vid länkning.
  - **width** och **height**: Bredd och höjd i pixlar eller procent av webbläsarfönstret.
  - **scrolling**: Visar eller döljer rullningslisterna.
  - **frameborder**: Visar eller döljer kantlinjerna i ramen.

Copyright 2013, Mikael Ad Holm, www.djurnas.se och www.webbsidemyr.se

75

<IFRAME> EXEMPEL

```
<iframe  
width="640"  
height="360"  
src="http://www.youtube.com/embed/GOfhmzNLWzY?rel=0"  
frameborder="0"  
allowfullscreen  
>  
</iframe>
```

Copyright 2013, Mikael Ad Holm, www.djurnas.se och www.webbsidemyr.se

76

XHTML

- **eXtensible HyperText Markup Language**
- Är en vidareutveckling av HTML men W3C rekommenderar både aktuella versioner av HTML och HTML5 parallellt.
- XHTML är baserat på HTML 4 och XML (**eXtensible Markup Language**).
- XML är ett universellt och utbyggbart märkspråk och en förenklad efterträdare till SGML.
- Syftet med XML är att kunna utväxla data mellan olika informationssystem.
- XHTML kräver att dokumentet ska vara välstrukturerat!
- Läs mer
  - <http://sv.wikipedia.org/wiki/XHTML>
  - <http://sv.wikipedia.org/wiki/XML>
  - http://www.w3schools.com/xhtml/xhtmll_html.asp

Copyright 2013, Mikael Ad Holm, www.djurnas.se och www.webbsidemyr.se

77

GRUNDREGLER FÖR XHTML-DOKUMENT

Regel 1

- Alla element (taggar) måste alltid stängas.
- Exempel

```
• Fel  
<p>Detta är ett stycke  
<p>Detta är ett annat stycke
```

```
• Rätt  
<p>Detta är ett stycke</p>  
<p>Detta är ett annat stycke</p>
```

Copyright 2013, Mikael Ad Holm, www.djurnas.se och www.webbsidemyr.se

78

GRUNDREGLER FÖR XHTML-DOKUMENT

Regel 2

- Tomma taggar t.ex. `<br>` och `<img>` måste stängas.
- Detta görs med ett blanksteg och snedstreck i taggen
- Exempel

• Fel

En radbrytning: `<br>`

En horisontell linje: `<hr>`

En bild: ``

• Rätt

En radbrytning: `<br />`

En horisontell linje: `<hr />`

En bild: ``

79

Copyright 2013, Mikemudrå Hålem, www.dynamos.se och www.webbdokumentry.se

GRUNDREGLER FÖR XHTML-DOKUMENT

Regel 3

- Taggar och attribut skrivs med gemener.
- Exempel

• Fel

`<P ALIGN="center">Ett centrerat stycke</P>`

• Rätt

`<p align="center">Ett centrerat stycke</p>`

80

Copyright 2013, Mikemudrå Hålem, www.dynamos.se och www.webbdokumentry.se

GRUNDREGLER FÖR XHTML-DOKUMENT

Regel 4

- Attribut får inte förkortas.
- Exempel

• Fel

`<hr noshade />`

• Rätt

`<hr noshade="noshade" />`

81

Copyright 2013, Mikemudrå Hålem, www.dynamos.se och www.webbdokumentry.se

GRUNDREGLER FÖR XHTML-DOKUMENT

Regel 5

- Element får inte överlappa varandra.
- Exempel

• Fel

`<b><i>Text i fet och kursivstil</b></i>`

• Rätt

`<b><i>Text i fet och kursivstil</i></b>`

82

Copyright 2013, Mikemudrå Hålem, www.dynamos.se och www.webbdokumentry.se

HTML5

- HTML5 är nästa standard för HTML och XHTML från W3C.
- HTML5 är:
  - Bakåtkompatibel med existerande HTML.
  - Inkluderar tekniker för ljud och video .
- Med HTML5 introduceras ett antal nya taggar t.ex. `<video>` och `<audio>`
- W3C har valt att inte stödja föråldrade taggar och attribut t.ex. `<font>` och `align` i HTML5

83

Copyright 2013, Mikemudrå Hålem, www.dynamos.se och www.webbdokumentry.se

HTML5 EXEMPEL

```
<!DOCTYPE HTML>
<html>
<body>
<video src="movie.ogg" width="320" height="240"
controls="controls">
Your browser does not support the video tag.
</video>
</body>
</html>
```

- Filmen finns här

<http://www.w3schools.com/html5/movie.ogg>

- Tips! Testkör koden i olika webbläsare.

http://www.w3schools.com/html5/html5_video.asp

84

Copyright 2013, Mikemudrå Hålem, www.dynamos.se och www.webbdokumentry.se

En enda dokument-typ ☺

HTML5 TIDSLINJE

HTML5 TIMELINE

2004: Workshop on Web Applications and Compound Documents
 2005: Web Applications 1.0 Working Draft published
 2007: W3C adopts WHATWG's work in a new charter, publishes the new HTML5 Working Draft
 2009: Last call issued for the HTML5 Working Draft
 2012: HTML5 Specification to reach Candidate status (projected)
 2022: HTML5 Specification to reach Recommendation status (projected)

In an 2008 interview, Hickson speculates that HTML5 will issue a last call in 2009, reach Candidate status in 2012, finish testing in 2020, and reach full Recommendation status in 2022.

lynda.com

○ Källa:
 • <http://youtu.be/tJurCyWJW9k>

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim. www.dynamos.se och www.webbdesigner.se

BRÅ LÄNKAR OM HTML5

- <http://sv.wikipedia.org/wiki/HTML5>
- <http://www.w3schools.com/html5>
- <http://www.w3.org/TR/html5>
- <http://diveintohtml5.info>
- <http://html5doctor.com>
- <http://html5demos.com>
- <http://html5gallery.com>

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim. www.dynamos.se och www.webbdesigner.se

VALIDERING

- Att validera ett dokument innebär att man kontrollerar att det följer de regler som finns för det språk som används i dokumentet.
- Man kan jämföra det med att kontrollera att en text är rättstavad och grammatiskt korrekt.
- Validering är en viktig del av webbutveckling.
- Många fel som är svåra att se manuellt hittas vid validering.
- W3C har en gratis HTML valideringstjänst **Markup Validation Service**
<http://validator.w3.org/>
- Tips: Läs detta, **Webbutveckling med standarder - Rekommendationer och goda råd.**
http://www.456bereastreet.com/lab/developing_with_web_standards/sv/webstandards/

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim. www.dynamos.se och www.webbdesigner.se

VALIDERA FÖLJANDE HTML-DOKUMENT

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
<title>Ett HTML5-dokument</title>
<meta http-equiv="content-type"
content="text/html;charset=utf-8">
</head>
<body>
<p>
Lite text och annat smått och gott :-)</p>
</body>
</html>
```

Ändra i källkoden och revalidera

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim. www.dynamos.se och www.webbdesigner.se

<META>

- Metataggar anger meta-information d.v.s. info. om dokumentet.
- Metataggarna placeras i dokumenthuvudet (innanför head).
- <meta> har ingen sluttagg.
- Exempel på vanliga metataggar
  1. **Description** (beskrivning): underlättar för sökmotorer att hitta din sida och visas när du får träffar vid sökning på nätet.
  2. **Keywords** (nyckelord): indexeras av vissa sökmotorer (ej Google)

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim. www.dynamos.se och www.webbdesigner.se

EXEMPEL PÅ <META>

```
<meta name="description" content="Webbacademy.se erbjuder företagsanpassade kurser, bland annat inom webbutveckling och Joomla CMS">
<meta name="keywords" content="webbdesign, webbutveckling, hemsida, webbplats">
```

- Tips
<http://www.google.com/support/webmasters/bin/answer.py?hl=sv&answer=79812>
http://en.wikipedia.org/wiki/Meta_element
http://www.w3schools.com/tags/tag_meta.asp

Copyright 2013, Mahmud Al Hakim. www.dynamos.se och www.webbdesigner.se

TECKENKODNING – INTRODUKTION

- Datorer arbetar med ettor och nollor (bitar).
- Tecken representeras av siffror.
- ASCII är en tabell som använder 7 bitar, vilket ger 128 tecken (2⁷).
- Internet startades med ASCII och 7 bitars överföring som grund.
- http://www.w3schools.com/tags/ref_ascii.asp

91

ISO 8859-1 (KALLAS ÄVEN LATIN 1)

- Med ASCII som grund har olika utvidgningar gjorts.
- Den vanliga västerländska versionen är ISO 8859-1
- Latin 1 använder 8-bitars kod och kan representera 256 olika tecken (2⁸).
- En teckenkod börjar med & (et-tecknet, ampersand eller och-tecknet) och slutar med ; (semikolon)
- Teckenkoder har både namnkoder och numeriska koder.
- Några exempel
    © eller © ger tecknet copyright (©)
    ° eller ° ger tecknet grader (°)

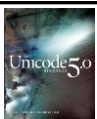
Kallas även
Entiteter

http://www.w3schools.com/tags/ref_entities.asp

92

UNICODE

- ASCII och ISO håller på att ersättas med Unicode.
- Unicode har plats för mer än 65000 tecken.
- Unicode ger varje tecken ett unikt nummer, oavsett plattform, oavsett program, oavsett språk.
- Målet med Unicode är att alla skrivtecken i världens alla skriftsystem skall finnas med: bokstäver, siffror, skiljetecken, matematiska symboler, m.m.
- <http://www.unicode.org/>

93

UTF-8

- UTF-8 står för 8-bitars **Unicode Transformation Format**.
- En byte = 8 bitar.
- Unicode använder upp till 21 bitar, vilket inte får plats i en byte.
- UTF-8 är en teckenkodning som används för att representera text kodad i Unicode, som en sekvens av bytes, till exempel i textfiler.
- **UTF-8 är den mest använda kodningsmetoden för Unicode.**
- Läs mer här: <http://sv.wikipedia.org/wiki/UTF8>

94

ANGE TECKENKODNING I HTML

- Man bör tala om vilken teckenkodning som används i HTML-dokument.
- Detta kan göras med hjälp av en metatag som placeras i huvudet.
- Exempel
- ```
<meta http-equiv="content-type"
  content="text/html; charset=ISO-8859-1">
```
- ```
<meta http-equiv="content-type"
  content="text/html; charset=UTF-8">
```
- Tips:
http://www.webdesignskolan.com/html/teckenkoder/teckenkoder_charset.html

95